

Politiški oddelek.

„Naša straža“

Čedalje silnejše pritiskajo od severa in od juga naši nasprotniki proti nam. Meje slovenske so od dne do dne v večji nevarnosti in ponekod — tako pri Mariboru — so Nemci že daleč prodrli v slovensko posest. Boj za naš narodni obstanek je čedalje hujši, zlasti odkar so si Nemci ustanovili svojo „Südmark“, ki gospodarski podkopava naš narod. Italijani pa imajo „Lego nazionale“, ki našo mladino siloma poitalijančuje.

V svrhu obrambe naše narodne posesti ustanovili so slovenski in istrskohrvatski poslanci društvo „Naša straža“. Namen in pomen tega društva je razvideti iz pravil, katera doslovno prijavljamo. Kdor jih prebere, spozna, da je „Naša straža“ velikanskega pomena za naš narod in zato pozivljamo vse domoljube in rodoljube, naj v čim obilnejšem številu pristopijo k temu društvu, katerega ustanovi občni zbor se v kratkem skliče.

Pravila „Naše straže“ so že potrjena in se glase:

§ 1. Ime in sedež. Društvo se imenuje Naša straža; svoj sedež ima v Ljubljani; razteza se po kraljestvih, zastopanih v državnem zboru, in ni politiško.

§ 2. Namen. Društvu je namen podpirati in krepiti v gospodarskem in kulturnem obziru Slovence in Hrvate na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem, v jezikovno obmejnih ali jezikovno mešanih pokrajinah.

§ 3. Sredstva. V dosego svojega namena društvo

1. zbira denarne doneske: ustanovnino, udnino, darila, volila itd.
2. združuje slovenske gospodarske organizacije, (gospodarske zadrage, kmečka društva, obrtne zadrage, posojilnice) korporacije in nopolitiška društva v smislu svojega namena;
3. podpira v gore naznačenem okrožju (§ 2) slovensko in hrvatsko obrt in trgovino;
4. brani slovenska in hrvatska posestva imenovanih pokrajin (§ 2) v gospodarskem obstanku;
5. organizuje ožje deželne, okrajne in krajevne odbore, ki po določenem načrtu (§ 7 odst. 6.), poizvedujejo o gospodarskih in kulturnih razmerah slovenskega in hrvatskega ljudstva v svojem okrožju, s primernimi nasveti poročajo svoje poizvedbe glavnemu odboru in v društvene namene nabirajo denarna sredstva.

§ 4. Udje. Udje so:

A. Ustanovni;

B. redni in sicer:

a) Moški in ženske, ki so dovršili 16. leto,

b) nopolitiška društva, zadrage, korporacije v društvenem okrožju;

Kdor hoče društvu pristopiti, oglasi se pri načelstvu, ki ga vsprejme, ali pa odkloni, ne da bi moralo navesti kake vzroke za to. V tem oziru ni priziva.

§ 5. Pravice udov. Udje se smejo vdeležavati zborov, predlagati predloge, glasovati, voliti in voljeni biti. Društva in zadrage se smejo vdeleževati teh zborov vsaka po enem zastopniku, ki se pa mora izkazati, da je pooblaščen po odboru svojega društva ali zadrage. Ti zastopniki imajo ravno tiste pravice, kot drugi udje.

§ 6. Dolžnosti udov.

A. Udje morajo plačevati svoje doneske in sicer: Ustanovni enkrat za vselej vsaj 50 Kr. in razdele lahko svoje plačevanje na 5 let po 10 Kr. Redni udje plačajo vsaj po 1 Kr. na leto.

B. Društva in zadrage morajo odrajtovati svoje letne doneske, katerih svota se razmeram primerno dogovori z načelstvom, ki pa ne sme znašati manj nego 10 Kr.

§ 7. Društveno vodstvo. Društvo vodi glavni odbor. V ta odbor se voli vsako tretje leto pri rednem občnem zboru 50 odbornikov in sicer: 10 s Kranjskega, 10 s Štajerskega, 10 s Koroškega, 10 s Primorskega in 10 izven teh dežel. Vrh tega ima še vsako z društvom vezano društvo ali zadruga pravico po svojem odboru imenovati po jednega odbornika. Glavni odbor se deli v tri oddelke: a) pravni, b) informacijski in organizacijski, c) gospodarski.

Pravni oddelek sestoji iz strokovno izvežbanih mož, ki so društvu v pravno pomoč.

Informacijski in organizacijski oddelek organizuje poizvedbe po posameznih udih, pri društvu pripojenih društvih in po ožjih odborih.

Gospodarski odsek goji zvezo z gospodarskimi organizacijami in se v posamnih slučajih posvetuje, kako naj ž njihovo pomočjo dosega društveni namen.

Oddelki se samostojno vstanavljajo in sicer tako, da odborniki glavnega odbora volijo izmed svoje srede 15 članov v gospodarki, 15 članov pa v pravni oddelek. Ostali odborniki pripadajo informacijskemu in organizacijskemu oddelku. Noben odbornik ne more pripadati dvema oddelkom. Vsak oddelek si voli izmed svoje srede predsednika, prvega in drugega tajnika. Predsednik in prvi tajnik morata bivati v Ljubljani; drugi tajnik mora biti izvenkranjski društvenik. Po potrebi sklicuje predsednik vsakemu oddelku oddelkovo seje; v nujnih slučajih sme tudi pismeno poizvedeti menenja odbornikov. Če je predsednik zadržan, namestuje ga prvi tajnik. Sklepi v oddelkih, ki se sklepajo z nadpolovično večino glasov, se predlagajo načelstvu vkonečno rešitev.

Glavnemu odboru v pomoč se vstanavljajo ožji odbori. Tak ožji deželni, okrajni ali krajni odbor se sme vstanoviti od društvenih članov samo z dovoljenjem načelstva, ki imenuje predsednika. Število odbornikov je poljubno od 3—15. Ožji odbori imajo nalogo podpirati vzlasti informacijski in organizacijski oddelek. V svojem delovanju so odvisni od načelstva, od katerega dobivajo potrebna navodila za svoje delovanje.

Načelstvo sestaja iz predsednikov in tajnikov imenovanih treh oddelkov. Načelstvo si izvoli izmed svoje

srede predsednika in njegovega namestnika, tajnika in njegovega namestnika, blagajnika in njegovega namestnika. Izvenkranjski tajniki posamnih oddelkov, ki naj se razdele tako, da jeden pripada Štajerskemu, jeden Koroškemu in jeden Primorskemu, se v načelstvu izvolijo za drugega, tretjega in četrtega tajnika.

Načelstvo vsprejmlje poročila posamnih oddelkov in sklepa o njih; poročila in nasvete posamnih udov, društev, zadrug in pododborov oddaja oddelkom v pretres in poročanje. Načelstvo sprejmlje ude v društveno zvezo, organizuje krajevne, okrajne in deželne odbore in sploh izvršuje vrhovno vodstvo nad vsem društvenim delovanjem. Seja načelstva je sklepčna, če so navzoči vsaj štirje njegovi člani. Načelstvo voli in sklepa z nadpolovično večino glasov. Predsednik, oziroma njegov namestnik, sklicuje seje in predseduje. Načelstvo se pa mora sklicati v sejo tudi, če to zahtevajo vsaj trije njegovi člani.

§ 8. Občni zbor. Redno se vrši občni zbor vsako leto meseca avgusta; izredno pa, če ga zahteva tretjina rednih udov. Občni zbor voli vsako tretje leto odbor; vsako leto pa tri pregledovalce računov, sklepa o poročilu načelstva v zadnjem upravnem letu, ki se sklepa 31. julija, o premembi pravil in o razdružitvi društva. Občni zbor se naznanja po slovenskih časopisih vsaj 14 dni prej. Sklepčen je ne glede na število navzočih udov in sklepa po nadpolovični večini glasov. Čas, kraj in dnevni red občnega zbora določa načelstvo, istotako časopise, v katerih se razglša občni zbor.

§ 9. Razsodišče. Pri prepisih iz društvenega razmerja voli vsaka stranka po dva razsodnika. Razsodniki si volijo predsednika izmed družih društvenikov. Proti razsodbam tega razsodišča ni ugovora.

§ 10. Razpust društva. Društvo preneha, če je razpusti gosposka ali če se to sklene pri občnem zboru z dvetretinjsko večino. Društveno premoženje prevzame za slučaj, da gosposka ruzpusti društvo, mestna branilnica ljubljanska in je izroči novemu društvu, ako se ustanovi tekom petih let z enakim namenom. Če se pa to ne zgodi, pripade po petih letih polovica premoženja družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, druga polovica jednaki družbi za Istro.

Ako pa društvo preneha po lastnem sklepu; določi občni zbor zajedno, z katere namene se porabi društveno premoženje.

§ 11. Začasna določila. Predlagatelji teh pravil vsprejmljejo, brž ko so potrjena, oglase za društvo. Ko je oglašanih vsaj 50 udov, skličejo ustanovni shod, pri katerem se voli odbor. Potem je društvo ustanovljeno.

Politični pregled.

— »Der Süden« Ravno smo prejeli 6. številko edinega glasila v nemškem jeziku za koristi hrvatskega in slovenskega naroda, izhajajočega na Dunaju. Tudi ta številka ima

prilogo. Vsebina je zopet jako zanimiva in bogata. List »Der Süden« so, kakor znano ustanovili gg. državni poslanci hrvatskega in slovenskega naroda ter zastopa odločno koristi in težnje imenovanih dveh narodov. A mimo tega beri se ta časopis dosledno za slovansko vzajemnost, koja nam jamči, da se bodo naši narodni idejali prej ali slej vendar izpolnili. List »Der Süden« ima pa tudi nalogo, da na temelju resnice in prava seznanja tuji svet, z našimi odnošaji in težnjami, ter da pobija neresnico, katero o nas vedno razširjujejo neprijateljski nam časopisi židovsko-nemški, madjarski i. t. d. Odkriva pa tudi grozne krivice, ki se nam i Hrvatom gode. Od nas je odvisno, da zagotovimo obstanek temu neustrašenemu sobojevniku na publicističnem polju, ter da mu podamo tudi sredstva za ojačenje in potrebi razvoj. Na Slovenskem je še v mnogih imovitih rodbinah, v kavarnah, gostilnah i. t. d. nemških. Slovencem in Slovanom sploh protivnih listov. Odstranimo ta židovsko-nemški otrov in naročimo se na list »Der Süden«. Ta list izhaja 1. in 15. vsakega meseca z obilno in zanimivo vsebino. Ker se mogo še številke od meseca avgusta prejeti, znaša naročnina do konca leta samo eden goldinar. Uredništvo in upravnništvo je na Dunaju I. Plankengasse 4.

Državni zbor. — Prva seja poslanske zbornice bo namenjena samo izrazu sožalja na nenadni smrti cesarice Elizabete. Predsednik-starosta, poslanec Zurkan, bo dal izraza čutilom zbornice. Drugi dan bo predsednik-starosta Zurkan o tem obvestil cesarja v posebni avdijenci. V drugi seji dne 28. t. m. bo volitev predsednika in šele 30. t. m. se začne redne seje.

Vlada in desnica. — Minoli ponedeljek dne 19. t. m. zbrali so se na Dunaju člani parlamentarne komisije desnice na posvetovanje z ministerskim predsednikom grofom Thunom. Izmed slovenskih poslancev je grof Thun povabil dr. Ferjančiča in Robiča. Namen posvetovanja je bilo, obvestiti voditelje desnice o vladnih namenih in pojasniti razmerje mej vlado in mej večino.

Glasovi o spravi. — Neposredno po smrti cesarice začeli so se v listih pojavljati glasovi, naznanjajoči, da hoče vlada sedaj še enkrat poskusiti spravo, češ, da so sedaj vse stranke za to bolj disponirane, kakor kdaj poprej. Menda je želja oče te misli. Dosedanje izjave nemških in čeških listov vsaj je ne potrjujejo. Čehi odklanjajo odločno preklic jezikovnih naredb, Nemci zopet pravijo, da ne odnehajo od obstrukcije, dokler se jezikovne naredbe ne preklicajo. V taci razmerah skoro ni upati, da bi eventualen nov poskus sprave mogel imeti kaj uspeha, tudi če bi vlada skušala ustreči deloma Čehom in deloma Nemcem na ta način, da bi namestu sedanjih jezikovnih naredb uveljavila modificirane naredbe.

Regulacija uradniških plač — V ponedeljek je oficijozna »Wiener Abendpost« razglšala za vse uradništvo veselo vest, da je cesar sankcioniral že predlanskim sklenjeni zakon o zvišanju uradniških plač in da stopi ta zakon v veljavi 1. oktobra t. l. S tem je država plačala star dolg.

Ogerska — Vlada je parlamentu že predložila zakonski načrt, s katerim se v večen spomin inartikulirajo zasluge pokojne cesarice za Madjare in zakonski načrt, ki določa, da je cesarici v Budimpešti postaviti spomenik.

Anarhisti. — S filozofičnimi capami zaodeti blazni anarhizem pač zasluži, da se zatre, če treba tudi z najkru-tejšimi sredstvi. V tem so vsi trezno misleči ljudje jednega mnenja in čuje se samo jeden glas, naj se že skoro store v to primerni koraki. Mej vsemi projekti, katere je bilo te dni čitati, je najprimernejši nasvet »Reichswehr«, naj bi vse države sklenile novo genevsko konvencijo, Rusija pa naj po-prime inicijativo.

Francija. — Bliža se konec za Francijo toli žalostne in škodljive Dreyfussove pravde. Po sammoru podpolkovnika Henryja, po odstopu šefa generalnega štaba Boisdeffra, po